

**Wapens zijn geen bananen.
Wapenhandel, mensenrechten,
het recht op vrede**

**Ludo De Brabander, Beatrijs
Elsens, Georges Spriet, Lode
Vanoost, vzwVrede, september 1998, 93 blz., Vredescap
hier 2/98**

Dit boekje werd uitgegeven naar aanleiding van de Vlaamse Vredesweek '98. Deze editie van de Vredesweek had als thema de massale verspreiding van lichte wapens en de gevolgen voor de mensenrechten. Maar het is meer dan dat. Waar de andere vredesorganisaties regelmatig degelijke publicaties hebben over een of ander aspect van de wapenhandel (illegale handel, dual-use, Europese gedragscode, ...) is de volledigheid de grootste verdienste van dit cahier. Als leek heb je hiermee vlug een zicht op de verzuchtingen van de vredesorganisaties m.b.t. de wapenhandel. Een handige introductie in de problematiek dus.

In de volledigheid zit echter ook de zwakte van het boekje. Alle thema's worden immers in één ruk behandeld waardoor er te veel de nadruk gelegd wordt op het feit dat al deze thema's verschillende facetten zijn van dezelfde problematiek. Maar dat is misschien ook de overtuiging van de auteurs. Het boekje verliest hierdoor hier en daar wel enige zin voor nuance. High-tech onderdelen voor wapensystemen zoals BARCO die produceert behoren inderdaad tot de wapenhandel in de brede zin van het woord maar kunnen toch moeilijk kwalitatief gelijk gesteld worden met de ma-

chinegeweren en de machetes waarmee de slachtpartijen aangericht worden in Rwanda of Congo. Het was net de bedoeling van de Vlaamse vredesweek de nadruk te leggen op het destructieve karakter van deze lichte wapens. Het zijn vooral deze soort wapens die hun weg vinden naar allerlei aanslepende conflicten in de derde wereld. De meeste van deze wapens zijn bovendien verre van splinternieuw maar komen uit de stocks van het Warschaupakt of worden van het ene conflict naar het andere verscheept. Daarom zou het nuttig geweest zijn indien het boekje enige aandacht had besteed aan ideeën om de illegale handel te bestrijden.

In plaats daarvan worden in het stuk van Agalev-kamerlid Lode Vanoost vrijwel alle pijlen gericht op de toepassing van de Belgische wet op de (legale) uitvoer van wapens. Hij beweert dat de huidige wet een goede wet is maar dat de Belgische regering ze verkeerd interpreteert en toepast. Wat een schurken toch! De Belgische wet op de uitvoer van wapens is inderdaad een goede wet en er zijn weinig Europese landen waar de regels zo streng zijn en waar het Parlement zoveel informatie krijgt. Dat is natuurlijk geen reden om deze wet en de verslaggeving aan het parlement niet te verbeteren waar men het nodig acht. We mogen niet zelfgenoegzaam zijn, maar dat is iets anders dan eeuwig toegeven aan het Belgisch gevoel voor masochisme dat alles hier slechter loopt dan elders. Het beste bewijs dat het hier niet slechter gaat dan elders wat de wapenhandel betreft vindt men in de moei-

zame totstandkoming van de Europese gedragscode wapenhandel, die in haar criteria niet kan tippen aan de Belgische wet.

De SP heeft met het voorstel-Van der Maelen aangegeven waar ze kwalitatieve verbeteringen nodig acht. Als enig voorstel in de reeks neergelegde wetsvoorstellen brengt het nieuwe criteria voor de toekenning van uitvoervergunningen naar voor. De SP wil immers dat er rekening gehouden wordt met de verhouding militaire/sociale uitgaven in een land en met het feit of een land al dan niet geregeerd wordt door een militaire dictatuur. Verder wil het eveneens de uitvoer van wapentechnologie (bv. productielicenties) aan een strengere controle onderwerpen. Tenslotte bevat het voorstel een pakket maatregelen waarmee de illegale wapenhandel effectiever bestreden kan worden, ondermeer door het invoeren van de extraterritorialiteit bij het schenden van wapenembargo's. Het is natuurlijk hierdoor dat het voorstel Van der Maelen relevant is en niet alleen omdat de SP lid is van de meerderheid, zoals Vanoost doet uitschijnen.

Zoals gezegd hamert Vanoost op het feit dat de regering de wet niet correct zou toepassen. Dat is zijn interpretatie van de feiten. Hij komt tot deze conclusie omdat ons land nog steeds wapens exporteert naar landen zoals Turkije en Colombia. In die landen worden de mensenrechten geschonden, dus kunnen we daar geen wapens aan leveren is de redenering. Agalev is er immers voor dat de regering zesmaandelijks een zwarte lijst aanlegt van landen

waar geen wapens aan mogen geleverd worden omdat de mensenrechten geschonden worden. Zeer idealistisch maar tegelijk even onverstandig als u het mij vraagt. Je hebt dan een uitgebreide zwarte lijst van landen. Wat zal de reactie van die landen zijn denkt u? Juist: België hoeft ons niks meer te leveren, zelfs geen pralines van Leonidas. Dit terwijl zelfs voor de meeste landen zelfs geen uitvoervergunning voor wapens aangevraagd zal worden. Een hoop heibel en economische schade voor niks dus. De regering, en

dat is toch de meerderheid die de wet ingevoerd heeft, interpreteert de wet anders. Men gaat na of de wapens die uitgevoerd zouden worden op een of andere manier zouden kunnen bijdragen tot schendingen van de mensenrechten. De administratie geeft hierover een advies. Een mijnenveger aan Turkije leveren kan dus, mijnenvegers zijn immers geen wapens waarmee men de Koerdische minderheid kan onderdrukken. Mitrailleurs aan Turkije kunnen dan weer niet. Dit is natuurlijk een moeilijker oefening en natuur-

lijk weegt de druk van de industrie die schermt met werkgelegenheid, vooral in een Wallonië dat zwaar gebukt gaat onder de werkloosheid. Zo vallen er natuurlijk beslissingen die we als socialisten liever niet gezien hadden, daarom willen we net zoals de heer Vanooost meer informatie achteraf zodat we beter kunnen nagaan of de genomen beslissingen te verantwoorden waren of niet. Simpele oplossingen zijn er echter niet.

Dirk De Meirleir
SEVI- stafmedewerker